

En interessant Mark i Kauslunde.

»Ej vi glemmer Fortids Arv,
mens vi fremmer Nutids Tarv.«

Disse Verslinier af Chr. Richardt mindes vi om, naar vi gaar over Gdjr. H. Chr. Jensens Mark i Kauslunde, og jeg gad vide, om man noget andet Sted i Landet mere slaaende ser Fortid og Nutid række hinanden Haand end netop her. Ved Sommer-tide ligger Marken dækket af en frodig Afgrøde, der bærer Vidne om, at Markens Ejer fuldt ud er paa Højde med sin Tid som Landmand.

»Virksomhed og Velstand gror
i Tøndemaal og Traver.«

Gaar man en Efteraarsdag over de pløjede Furer, ser man et Utal af smaa Potteskaar, der fortæller om en fjærn Fortid, den saakaldte yngre Jernalder (de første Aarhundreder efter Kristi Fødsel), hvor Ligbrænding var almindelig i saa godt som hele Landet, og hvor Urnerne med Asken nedgravedes paa flad Mark i ringe Dybde paa store fælles Gravpladser.

At disse Skaar stammer fra gamle Urner, er der ikke Tvivl om, da de nøjagtig ligner de Skaar, man kan finde i den store Gravplads ved Skrillinge.

Der er heller ikke Tvivl om, at man her har en Gravplads i Lighed med — eller maaske i Forbindelse med — Gravpladsen ved Skrillinge.

Ved Gravning af Grunden til et Hus ikke langt fra nævnte Mark fandt man flere Urner, der alle sad i en Alens Dybde. Ingen af dem var dog hele, men Skaarene udviste, at disse Urner havde været større, rigeligere forsynede med Ornamentter, af en mere rødlig Farve og af en haardere og stærkere Beskaffenhed end de mindre, sortbrune Urner, hvis Rester man kan

finde i Marken og paa den store Gravplads ved Skrillinge. Endvidere har man ved Gravning i det ene Hjørne i Marken fundet en Mængde af de sidstnævnte mindre Urner, og Tilstedeværelsen af en Gravplads er dermed godtgjort. Det mærkelige er kun, at man i Marken finder Potteskaar i saa stor Mængde, at man blot ved at gaa et Par Skridt kan samle en Haandfuld. Det kunde se ud, som om Urnerne har ligget saa overfladisk, at de er bleven pløjede op, men dette strider mod de Iagttagelser, man har gjort ved føromtalte Byggegrund, ved Gravningen i Hjørnet af Marken og paa den store Gravplads. Som Regel laa eller ligger Urnerne her, om ikke dybt, saa dog dybere end Plovfuren, (hvad man forøvrigt ogsaa kan overtyde sig om ved at iagttage Jordvæggene ved de store Grusgrave, der findes i Nærheden af den store Gravplads. De smaa Firkanter paa en Alens Dybde og Bredde, der skærer sig ned i det røde Grus, menes at være Oldtidsgrave, idet man i disse altid finder Potteskaar og en Jordart, der nok kan se ud til at have været i Forbindelse med Ild.) Men hvorledes skal det da forklares med de mange Potteskaar i H. Chr. Jensens Mark? Ja dette Spørgsmaal maa en Fagmand paa Oldgranskningens Omraade besvare.

Den jævne Almue har gisnet paa, om der ikke her i hin fjærne Fortid har ligget en »Urnefabrik«. — —

Det var i Grunden ret rimeligt, om en »Urnemager« havde slaaet sig ned her i Nærheden af den store Gravplads. For Resten har man ved Gravning af en Roekule gjort et Fund, der kan pege i samme Retning. Man fandt en gammel Stensætning, belagt med et tykt Lag Aske, og som meget vel kunde tænkes at hidrøre fra en Ovn, hvor Urnerne efter Tildannelsen har været hærdede eller brændte. En Del af Urnerne er gaaet i Stykker under Behandlingen, og Skaarene er da bleven spredte over den nærliggende Mark. At mangø er gaaet i Stykker under Fabrikationen, rimer sig godt med, at de Skaar og Urner, man har fundet i Marken og paa den store Gravplads, er meget skøre. Dette maa jo have været en daarlig Anbefaling for »Fabrikanten«, men naar alt dog tyder paa, at han har haft en rivende Omsætning, saa kan man deraf slutte, at han maa have været »ene paa Pladsen«, uden Konkurrence.

Saa vidt vides, har ingen sagkyndig nogen Sinde været paa Stedet. Var det monstro ikke et saadant Besøg værd?

I samme Mark findes en Ager (Pløjestykke), som man fra gamle Dage har kaldt Blodageren. Det er den syvende Ager, regnet fra Gaarden og udefter.

I de Dage, da de Kauslunde Bymænd samledes til Bystævne, var det ret almindeligt, at der opstod Slagsmaal mellem dem, naar de gik fra Stævnet. I Markfællesskabets Dage var der Emner nok, som skulde behandles paa Bystævnet, og som kunde give Anledning til Strid mellem de enkelte, og selv om Bymændene med Oldermænden i Spidsen gjorde sig al mulig Umage for at dømme retfærdigt mellem de uenige, saa skete det ikke sjældent, at den, som Dommen eller Kendelsen gik imod, søgte at skaffe sig lidt Oprejnsning paa Hjemvejen.

Saaledes fortælles det, at to Mænd, der gik fra Bystævne, kom i Klammeri, da de var et Stykke ude i Kirkegyden. Det gik efterhaanden over til Haandgribeligheder, og i Stridens Hede tumlede de ind paa Marken. Tolleknivene røg af Skederne, og Slaget endte med, at den ene faldt for aldrig mere at rejse sig.

Men den Ager, som vædedes af den dræbtes Blod, blev nu en Blodager, og Jord fra denne Ager havde blodstillende Egenskaber. Stærke Blødninger standsede øjeblikkelig, naar man lagde Jord fra Blodageren paa det blødende Lem. Det gjaldt ogsaa de saakaldte Blodstyrtninger, men saa skulde Jorden lægges i Nakken paa den syge.

Folk kom langvejs fra for at hente Jord fra Blodageren. Nulevende ældre Folk mindes at have set Rytterer komme jagende paa sveddryppende Heste for at hente Jord.

Fra den Dag, da omtalte Drab fandt Sted, var det Skik i Kauslunde, at Bymændene skulde have en ny, ren Skjorte (Jordeskjorte) paa, naar de gik til Bystævne.

N. Martensen.